

NYRELIGIØSITET I NORGE – EN BIBLIOGRAFISK OVERSIKT

AV INGVILD SÆLID GILHUS OG LISBETH MIKAELSSON

Her presenteres en bibliografisk oversikt over den forskning som har blitt gjort på nyreligiøsitet i Norge siden 1970-tallet. Oversikten dekker bøker, artikler, doktorgradsavhandlinger og hovedoppgaver/masteroppgaver.

Begrepet nyreligiøsitet i denne artikkelen samsvarer med den begrepsforklaringen vi gir i boken *Kulturens refortrylling. Nyreligiøsitet i moderne samfunn* (1998/2005). Nyreligiøsitet omfatter dermed organiserte religionssamfunn som man kan være medlem av, New Age/alternativbevegelsen, og uorganisert nyreligiøsitet. Den siste kategorien står for religiøse elementer som ikke er begrenset til spesielle grupper eller New Age-nettverk, men som flyter fritt i kulturen og i sær formidles gjennom massemediene (Gilhus og Mikaelsson 2005: 12). Formålet med artikkelen er å presentere en bibliografisk oversikt over den forskning som er blitt gjort på feltet i Norge siden 1970-tallet. Oversikten dekker bøker, artikler, doktorgradsavhandlinger og hovedoppgaver/masteroppgaver. Vi tror vi har fått med det meste av det som finnes, men regner med at noe kan ha unngått oss.

Så langt vi har registrert, begynte forskningen i nyreligiøsitet forsiktig på 1970-tallet, for gradvis å vokse i omfang og dybde. På 1980-tallet er aktiviteten på feltet fortsatt begrenset, men på 1990-tallet blir det et visst volum på forskning og egne studietilbud. På 2000-tallet er det fortsatt en betydelig interesse for nyreligiøsitet å spore. Feltet preges nå av en sterkere institusjonalisering, med særemner i nyreligiøsitet ved de fire eldste universitetene. Nyreligiøsitet kan imidlertid ha inngått i pensa før feltet ble skilt ut som eget studieemne. Det er vanskelig å si i hvor stor grad dette har vært tilfelle, men vi antar at omfanget har vært lite. Det er også en sterk vekst i publisering av artikler, bøker, avlagte doktorgrader og masteroppgaver på 2000-tallet (se publikasjonslisten).

Karakteristisk for utforskningen av nyreligiøsitet i Norge er de forskjellige forskningsmiljøenes ulike perspektiver og vurderinger av denne religiøsitetens

Man bør ikke overdrive forskjellen, men interessen for nyreligiøsitet er annerledes motivert ved de teologiske institusjonene enn i de humanistiske fagene. Vi kan også se tendenser til en viss tematisk spesialisering, der NTNU skiller seg mest ut ved sitt sterke fokus på satanism.

Pionéren blant nyreligiøsitsforskerne er teologen Arild Romarheim ved Det teologiske Menighetsfakultetet i Oslo. Bortsett fra Romarheim hadde ingen vitenskapelig ansatte i landet spesialkompetanse på nyreligiøsitet på 1970-tallet. Den eldste boken i oversikten er hans *Moderne religiøsitet*, fra 1977. Fokus på New Age og denne bevegelsens kristne innslag har stått sentralt for Romarheim, jf. hans *Kristus i Vannmannens tegn*, fra 1988. Romarheim tok nyreligiøsitetten på alvor som en religiøs utfordring og var blant de første innenfor akademia når det gjelder å se feltets betydning.

Ved *Høgskolen i Volda* arbeider idéhistoriker og teolog Per Aadnanes, som leverte den første doktoravhandlingen om New Age i 1996: *Det nye tusenårsriket. New Age som livssyn*. Hans nyeste bok på feltet, *Gud for kvarmann. Kyrkja og den nye religiøsitetten* (2008), har også fokus på livssynstematikk og den utfordringen nyreligiøsitetten betyr for kirken. Egede Instituttet, som blant annet er et kirkelig ressurscenter for nyreligiøsitetstudier, arrangerte i 2009 en konferanse med utgangspunkt i Aadnanes' bok: "50 år med alternativ spiritualitet". Den resulterte i antologien *Nye guder for hvermann? Femti år med alternativ spiritualitet* (2011). Bidragene spenner over hele spekteret i norsk nyreligiøsitsforskning – de kommer fra teologisk, samfunnsvitenskapelig, religionsvitenskapelig og også nyreligiøst hold.

Den mest markante nyreligiøsitsforskeren ved Universitetet i Oslo har siden 1980-tallet vært teologen Jone Salomonsen med studier av gudinnekultus og den feministiske heksebevegelsen, jf. doktoravhandlingen *I am a Witch, a Healer and a Bender*, fra 1997. Salomonsen har et feministisk perspektiv og er konsentrert om symboler og ritualer. Faget religionshistorie ved UiO hadde i perioden 2006–2010 studieemnet "Nyreligiøsitet" på masternivå, fra 2011 "Nyreligiøsitet" på bachelornivå.

KIFO – Stiftelsen for kirkeforskning, ved Diakonhjemmets Høgskole i Oslo, har bidratt til norsk nyreligiøsitsforskning hovedsakelig gjennom arbeidene til statsviter Pål Ketil Botvar, som i 2009 tok doktorgraden med avhandlingen *Skjebnetro, selvutvikling og samfunnsengasjement: Den politiske betydningen av ulike former for religiøsitet blant norske velgere*. Botvars bok fra 1993 – *Religion uten kirke: ikke-institusjonell religiøsitet i Norge* – var en norsk pionér-studie av den ikke-organiserte religiøsitetten som senere har vist seg så

vikig i den senmoderne religionsutviklingen. Felles for den religionssosiologiske interessen for nyreligiøsitet ved KIFO og Universitetet i Agder er spørsmål om tro og/eller forholdet til kirken. Forskningen er dessuten overveiende kvantitatittivt orientert.

De religionsvitenskapelige fagmiljøene ved universitetene i Bergen, Trondheim og Tromsø har alle stått for en omfattende publisering på dette området. Forskere ved det som dengang het Institutt for religionsvitenskap ved Universitetet i Bergen engasjerte seg for alvor i nyreligiøsitetten på 1990-tallet med instituttprosjektet "Teosofi i Norge" (1992–1998), som resulterte i fem hovedoppgaver og en antologi om teosofi: *Skjult visdom – universelt brorskap. Teosofi i Norge* (1998). Imidlertid skriver den eldste hovedoppgaven vi har registrert, datert allerede i 1973, seg fra bergensstudent og religionshistoriker Bjørn Kristian Indergaard: *Mellan 'ordo' og 'ratio'. Grunnriss av en Paracelsus-fortolkning*. Satsningen på nyreligiøsitet ved UiB ble vesentlig styrket da Norges forskningsråd finansierte prosjektet "Myte, magi og mirakel i møte med det moderne" (MMMMM) (1994–1997) gjennom KULT-programmet. Prosjektet var et samarbeid mellom kulturviterne Bente Gullveig Alver og Torunn Selberg og religionshistorikerne Ingvild Sælid Gilhus og Lisbeth Mikaelsson. Det resulterte i tre artikkelsamlinger i KULTs skriftserie (nr. 63, 83 og 95, jf. publikasjonslisten), med en rekke bidragsytere fra Skandinavia og andre miljøer i Norge. Bøkene *Kulturens refortrylling. Nyreligiøsitet i moderne samfunn* (1998/2005) og *Myte, magi og mirakel i møte med det moderne* (1999) er også resultater av denne satsningen. Flere hovedoppgaver, og religionshistoriker Siv Ellen Krafts doktoravhandling om teosofi, *The Sex Problem. Political Aspects of Gender Discourse in the Theosophical Society 1875–1930* (1999), ble til innenfor rammen av MMMMM-prosjektet. Samarbeidet ble videreført i 1997 med prosjektet "Nyreligiøsitet på norsk: marked, møte, motstand" (forprosjektmidler fra Norges forskningsråd), og med mindre nordiske konferanser i 2009, 2010 og 2011 om "Grenseflatene mellom det religiøse og det sekulære", finansiert av Universitetet i Bergen. En viktig side ved det bergenske engasjementet er de møteplassene som er blitt arrangert for nyreligiøsitsforskere fra Norge, Danmark og Sverige siden 1990-tallet. Bergensmiljøet har hatt fokus på New Age/alternativtbevegelsen, UFO, forbindelsen folkereligiøsitet-nyreligiøsitet, og på det som har vært kalt "religion smurt tynt utover". Kvalitative studier og overordnede tendenser i nyreligiøsitetten har vært vektlagt. Fra 1992 tilbød Institutt for religionsvitenskap mellom- og hovedfagsemnet "Nye religiøse bevegelser". Omkring slutten av 1990-tallet og begynnelsen av 2000-

tallet samarbeidet fagene Religionsvitenskap og Kulturvedvitenskap om et studieemne kalt ”Nyreligiøsitet og folkereliigiøsitet” for mellom- og hovedfag. Siden 2009 har Religionsvitenskap tilbuddt ”Nyreligiøsitet” og Kulturvedvitenskap ”Folketro og nyreligiøsitet” som spesialiseringsemner for bachelor- og masterstudenter.

Ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) i Trondheim har den drivende kraften innenfor dette feltet vært religionshistoriker Asbjørn Dyrendal, med spesialisering i satanisme. Han disputerte på en avhandling om satanisme-konstruksjon i 2003: *True Religion versus Cannibal Others? Rhetorical Constructions of Satanism among American Evangelicals*. Siden 2001 har Religionsvitenskap ved NTNU tilbuddt studieemnet ”Vestlig samtidsreligion”, opprinnelig beregnet på mellomfag.

Siv Ellen Kraft har vært den viktigste nyreligiøsitsforskeren ved Universitetet i Tromsø. Kraft har utvidet sin teosofi-spesialisering med studier i samisk nyreligiøsitet, New Age, alternativ behandling, kropp og nyreligiøsitet i mediene. Siden hun ble ansatt i 2001, har UiT hatt et studieemne i nyreligiøsitet på lavere grad. I 2010 ble nok en forsker med spesialisering i nyreligiøse bevegelser og New Age ansatt ved instituttet, nemlig amerikaneren James R. Lewis.

Ved Høgskolen i Vestfold har religionsviter Geir Winje markert seg som forfatter av studentlitteratur i nyreligiøsitet, og bl. a. utgitt boken *Fra bønn til magi. Nye religioner og menneskesyn* (1999).

Ved Universitetet i Stavanger har religionshistoriker Anne Kalvig spesialisert seg på alternativ terapi med doktoravhandlingen *Åndeleg helse. Ein kulturanalytisk studie av menneske- og livssyn hos alternative terapeuter* (2011).

BØKER

- Alver, Bente Gullveig, Ingvild Sælid Gilhus, Lisbeth Mikaelsson og Torunn Selberg 1999. *Myte, magi og mirakel i møte med det moderne*. Pax Forlag, Oslo.
- Botvar, Pål Ketil 1993. *Religion uten kirke: ikke-institusjonell religiøsitet i Norge, Storbritannia og Tyskland*. Diaforsk rapport nr. 10. Diakonhjemmets høgskolesenter, Oslo.
- Emberland, Terje 2003. *Religion og rase. Nyhedenskap og nazisme i Norge 1933–1945*. Humanist forlag, Oslo.
- Engedal, Leif Gunnar og Arne Tord Sveinall (red.) 2000. *Troen er løs. Bidrag*

til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro. Tapir Akademisk Forlag, Trondheim. (Artikler av Hans Arne Akerø, Pål Ketil Botvar, Paul Otto Brunstad, Tormod Engelsviken, Inger Furseth, Knut Gjengedal, Jan-Olav Henriksen, Siv Ellen Kraft, Otto Krogseth, Jorun Lunestad, Lisbeth Mikaelsson, Harald Olsen, Arild Romarheim, Yngve J. Sagedal, Oskar Skarsaune, Arne Tord Sveinall, Notto R. Thelle, Lise Vislie, Rune Øystese, og Leif Gunnar Engedal og Arne Tord Sveinall (Introduksjon).

Engelsviken, Tormod, Rolv Olsen og Notto R. Thelle (red.) 2011. *Nye guder for hvermann? Femti år med alternativ spiritualitet.* Tapir Akademisk Forlag, Trondheim. (Artikler av Pål Ketil Botvar, Tore Laugerud, Anne Anita Lillebø, Lisbeth Mikaelsson, Arild Romarheim, Øyvind Solum, Arne Tord Sveinall, Notto R. Thelle, Per M. Aadnanes).

Gilhus, Ingvild Sælid (red.) 1997. *Miraklenes tid.* KULTs skriftserie nr. 95. Norges forskningsråd, Oslo. (Artikler av Tore Ahlbäck, Bente Gullveig Alver, Arne Bugge Amundsen, Asbjørn Dyrendal, Anne Eriksen, Ragnhild Bjerre Finnestad, Ingvild Sælid Gilhus, Anne Marit Hauan, Barbro Klein, Lisbeth Mikaelsson, Mikael Rothstein, Torunn Selberg).

Gilhus, Ingvild Sælid og Lisbeth Mikaelsson (red.) 1998. *Skjult visdom – universelt brorskap. Teosofi i Norge.* Emilia AS, Oslo. (Artikler av Sturla Bang, Hanna Siegerist Bjørnsen, Ingvild Sælid Gilhus, Ingvild Hope, Karstein Hopland, Synnøve Kirkebø, Siv Ellen Kraft, Lisbeth Mikaelsson, Richard Natvig, Eli Herud Sørensen).

Gilhus, Ingvild Sælid og Lisbeth Mikaelsson 1998 [2005]. *Kulturens refortrylling. Nyreligiøsitet i moderne samfunn.* Universitetsforlaget, Oslo.

Hammer, Olav og James R. Lewis (red.) 2011. *Religion and the Authority of Science.* Brill, Leiden.

Hartveit, Karl Milton 1999. *Jakten på det hellige. Nyåndelige bevegelser i Norge.* Grøndahl Dreyer, Oslo.

Kraft, Siv Ellen 2005. *Den ville kroppen. Tatovering, piercing og smerteritualer i dag.* Pax Forlag, Oslo.

Levine, Nicholas og James R. Lewis 2010. *Children of Jesus and Mary.* Oxford University Press, Oxford.

Lewis, James R. og Jesper Aagaard Petersen (red.) 2008. *The Encyclopedic Sourcebook of Satanism.* Prometheus Books, Amherst, NY.

Lewis, James R. og Sarah Lewis (red.) 2009. *Sacred Schisms.* Cambridge University Press, Cambridge.

- Lewis, James R. (red.) 2009. *Scientology*. Oxford University Press, Oxford.
- Lewis, James R. og Murph Pizza (red.) 2009. *Handbook of Modern Paganism*. Brill, Leiden.
- Lewis, James R. (red.) 2011. *Violence and New Religious Movements*. Oxford University Press, Oxford.
- Mikaelsson, Lisbeth (red.) 1996. *Myte i møte med det moderne*. KULTs skriftserie nr. 63. Norges forskningsråd, Oslo. (Artikler av Bente Gullveig Alver, Anne Eriksen, Ingvild Sælid Gilhus, Siv Ellen Kraft, Lisbeth Mikaelsson, Mikael Rothstein, Håkan Rydving, Torunn Selberg).
- Mogstad, Sverre Dag 1994, *Frimureri, mysetrier, fellesskap, personlighetsdannelse*. Universitetsforlaget. Oslo.
- Petersen, Jesper Aagaard (red.) 2009. *Contemporary Religious Satanism: A Critical Reader*. Ashgate Publishing, Farnham.
- Romarheim, Arild 1977. *Moderne religiøsitet, en oversikt over ca. 30 nyere bevegelsjer og retninger som arbeider aktivt i dagens Skandinavia*. Aschehoug, Oslo. [1979]
- Romarheim, Arild 1988. *Kristus i Vannmannens tegn. Nyreligiøse oppfatninger av Jesus Kristus*. Credo Forlag, Oslo. [1994] [Svensk utgave: *Kristus i Vattumannens Tecken*. Libris, Ørebro 1989. Engelskspråklig utgave: *The Aquarian Christ. Jesus Christ as Portrayed by New Religious Movements*. Good Tiding Ltd, Hong Kong 1992.]
- Romarheim, Arild og Michael Holter 1993. *Margit Sandemo og den mystiske Lucifer. Okkult verdensbilde i pocketformat*. Credo, Oslo.
- Salomonsen, Jone 1991. *Når Gud blir kvinne*. Pax Forlag, Oslo.
- Salomonsen, Jone 2002. *Enchanted Feminism. Ritual, Gender and Divinity among the Reclaiming Witches of San Francisco*. Routledge, New York.
- Selberg, Torunn (red.) 1997. *Utopi og besvergelse. Magi i moderne kultur*. KULTs skriftserie nr. 83. Norges forskningsråd, Oslo. (Artikler av Bente Gullveig Alver, Asbjørn Dyrendal, Liselotte Frisk, Jan Garnert, Ingvild Sælid Gilhus, Knut A. Jacobsen, Siv Ellen Kraft, Stein R. Mathisen, Lisbeth Mikaelsson, Mikael Rothstein, Torunn Selberg).
- Skoglund, Audhild 1999. *Jakten på en indre gud. New age som religionsform og samfunnsstrømning*. J.W. Cappelens Forlag, Oslo.
- Thelle, Notto R. 2010. *Prinsessens engler. Invitasjon til samtale om alternativ spiritualitet*. Pax Forlag, Oslo.
- Uldal, Geir og Geir Winje 2007. *Hekser og healere. Religion og spiritualitet i det moderne*. Høyskoleforlaget, Kristiansand.

- Vindsetmo, Bjørg 1995. *Sjelen som turist. Om magi, terapi og religion.* Gyl-dental Norsk Forlag, Oslo.
- Winje, Geir 1999. *Fra bønn til magi. Nye religioner og menneskesyn.* Høysko-leforlaget, Kristiansand.
- Aadnanes, Per M. 1995. *Frå moderne vantru til ny religiøsitet. Norsk livssyns-debatt i hundre år.* Tano, Oslo, [1988].
- Aadnanes, Per M. 2008. *Gud for kvarmann. Kyrkja og den nye religiøsitet.* Universitetsforlaget, Oslo.

ARTIKLER

(I tillegg til ikke-spesifiserte artikler i bøkene over)

- Asprem, Egil 2009. "På epleslang i kunnskapens tre: en kritisk drøfting av teori i nyere esoterismeforskning". I: *Din. Tidsskrift for religion og kultur*, nr. 2–3, s. 5–27.
- Botvar, Pål Ketil 1999. "Gammel og ny folketro". I: *Halvårstidsskrift for prak-tisk teologi*, vol. 1, s. 20–27.
- Botvar, Pål Ketil 2004. "Ny åndelighet – spydspiss for samfunnssendring? Den politiske betydning av tendenser innenfor senmoderne religiøsitet". I: Ole Gunnar Winsnes (red.), *Tallenes tale 2003. Perspektiver på statistikk og kirke.* KIFO Rapport nr. 25. Tapir Akademisk Forlag, Trondheim, s. 113–140.
- Botvar, Pål Ketil 2004. "The Civic Role of Individualised Religion. New Age and Social Capital". I: *Nordic Journal of Religion and Society*, vol. 17, no. 2, s. 121–136.
- Botvar, Pål Ketil 2007. "Why New Age is giving way to spirituality. The silent revolution within alternative religiosity." I: Inger Furseth and Paul Leer-Salvesen (red.), *Religion in Late Modernity. Essays in Honour of Pål Repstad.* Tapir Academic press, Trondheim, s. 87–100.
- Botvar, Pål Ketil 2009. "Alternative Religion – A New Political Cleavage?" I: *Politics and Religion*, vol. 2, no. 3, s. 378–394.
- Botvar, Pål Ketil og Jan Olav Henriksen 2010. "Mot en alternativreligiøs revo-lusjon?" I: Pål Ketil Botvar og Ulla Schmidt (red.), *Religion i dagens Norge. Mellom sekularisering og sakralisering.* Universitetsforlaget, Oslo, s. 60–80.
- Dyrrendal, Asbjørn 1997. "Magi og motmagi. 'Fundamentalisme' og 'det ok-kulte' i USA". I: *CHAOS. Dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* vol. 27, s. 57–77.

- Dyrendal, Asbjørn 1999. "Satanisme som moderne konspirasjonsteori. Satanismepanikkene og den paranoide stil". I: *Svensk Religionshistorisk Årsskrift*, vol. 15, s. 133–162.
- Dyrendal, Asbjørn 2000. "Fanden er løs. En utviklingshistorisk fremstilling av 'satanisme' som moderne ondskapsforestilling". I: *Marburg Journal of Religion*, vol. 5, no 1.
- Dyrendal, Asbjørn 2000. "Satanismen och den moderna ondskan". I: Olav Hammer og Catharina Raudvere (red.), *Berättelser om ondskan*. Wahlström & Widstrand, Stockholm, s. 137–164.
- Dyrendal, Asbjørn 2003. "Autoritet, makt og motstand som retoriske fenomen. Autoriserende og undergravende tale i debatten om nyreligiøse bevegelser". I: *CHAOS. Dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier*, nr. 40, s. 91–102.
- Dyrendal, Asbjørn 2003. "Denne verdens herskere. Konspirasjonstenkning som virkelighetsforståelse". I: Arnfinn Pettersen og Terje Emberland (red.), *Konspiranoia. Konspirasjonsteorier fra 666 til WTC*. Humanist forlag, Oslo, s. 18–50.
- Dyrendal, Asbjørn 2003. "Jakten på Satans tjener. Satanismepanikkene og den paranoide stil". I: Arnfinn Pettersen og Terje Emberland (red.), *Konspiranoia. Konspirasjonsteorier fra 666 til WTC*. Humanist forlag, Oslo, s. 229–261.
- Dyrendal, Asbjørn 2004. "Et Satans mannsfolk. Den autoriserte Anton LaVey". I: *Din. Tidsskrift for kultur og religion*, 2–3/2004, s. 73–83.
- Dyrendal, Asbjørn 2004. "Satanisme – en innføring". I: *Din. Tidsskrift for kultur og religion*, 4/2004, s. 47–57.
- Dyrendal Asbjørn 2005. "Satanisme og populærkultur". I: *Din. Tidsskrift for kultur og religion*, 3–4/2005, s. 49–59.
- Dyrendal, Asbjørn 2008. "Devilish Consumption: Popular Culture in Satanic Socialization". I: *Numen*, vol. 55, no. 1, s. 68–98.
- Dyrendal, Asbjørn m/Amina Olander Lap 2008. "Satanism as News Item in Norway and Denmark. A Brief History". I: James Lewis and Jesper Aagard Petersen (red.), *Encyclopedic Sourcebook on Satanism*. Prometheus Books, Buffalo, s. 327–360.
- Dyrendal, Asbjørn, Titus Hjelm, Jesper Aagaard Petersen og Henrik Bogdan 2009. "Nordic Satanism and Satanism Scares. The Dark Side of the Secular Welfare State". *Social Compass*, vol. 56, no. 4, s. 515–529.
- Dyrendal, Asbjørn 2009. "Satanism and Popular Music". I: Christopher Par-

- tridge og Eric Christianson (red.), *The Lure of the Dark Side. Satan and Western Demonology in Popular Culture*. Equinox, London, s. 25–38.
- Dyrendal, Asbjørn 2009. "Darkness Within. Satanism as Self-Religion". I: Jesper Aagaard Petersen (red.), *Contemporary Religious Satanism*. Ashgate, Oxford, s. 59–74.
- Dyrendal, Asbjørn og Didrik Søderlind 2009. "Social-Democratic Satanism? Some Examples of Satanism in Scandinavia". I: Jesper Aagaard Petersen (red.), *Contemporary Religious Satanism*. Ashgate, Oxford, s. 153–170.
- Dyrendal, Asbjørn 2010. "Sykdomsindustrien. Moderne medisin i alternativkulturens demonologi". I: *Din. Tidsskrift for religion og kultur*, 1–2/2010, s. 141–60.
- Dyrendal, Asbjørn. "Satan and the Beast. The Influence of Aleister Crowley on Modern Satanism", I: Henrik Bogdan og Martin P. Starr (red.), *Aleister Crowley and Western Esotericism. An Anthology of Critical Studies*. Oxford University Press, Oxford (under utgivelse).
- Dyrendal, Asbjørn. "Satanism in Norway", I: Olav Hammer og Henrik Bogdan (red.), *Encyclopedia of Esotericism in Scandinavia*. Brill, Leiden (under utgivelse).
- Dyrendal, Asbjørn og Jesper Aagaard Petersen. "Fuelled by Satan: Modern Satanism Between Modernity and the Left-Hand Path". I: Olav Hammer og Mikael Rothstein (red.), *Cambridge Companion to New Religious Movements*. Cambridge University Press, Cambridge (under utgivelse).
- Dyrendal, Asbjørn. "Hidden Persuaders and Invisible Wars. Anton LaVey and Conspiracy Culture". I: Jesper Aagaard Petersen og Pär Faxneld (red.), *The Devil's Party. Satanism in Modernity*. Oxford University Press, Oxford (under utgivelse).
- Edland, Vidar 2009. "Egyptiske låneelementer i The Hermetic Order of the Golden Dawns rituallære". I: *Din. Tidsskrift for religion og kultur*, nr. 2–3, s. 125–144.
- Emberland, Terje 2003. "Tibetanske SS-menn fra det underjordiske rike. Okkultisme og fascism i det kultiske miljø". I: Arnfinn Pettersen og Terje Emberland (red.), *Konspiranoia. Konspirasjonsteorier fra 666 til WTC*. Humanist Forlag, Oslo, s. 169–212.
- Emberland, Terje 2009. "Antroposofi, völkisch-tenkning og nazisme – ideologisk naboskap og rivalisering i det kultiske miljø". I: *Din. Tidsskrift for religion og kultur*, nr. 2–3, s. 54–75.
- Gilhus, Ingvild Sælid 1997. "Religion of Jokes: Flirtation with the East". I:

- Ingvild S. Gilhus, *Laughing Gods, Weeping Virgins*. Routledge, London/New York, s. 122–134 (om Bhagwan Sri Rajneesh /Osho).
- Gilhus, Ingvild Sælid 1998. ”Datteren er kvinnens mor: Barnet som symbol, sendebud og gammel sjel i New Age”. I: *CHAOS. Dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier*, vol. 29, s. 23–37.
- Gilhus, Ingvild Sælid 1999. ”Nye religioner i hellenistisk-romersk tid og idag”. I: Per Bilde og Mikael Rothstein (red.), *Nye religioner i hellenistisk-romersk tid og i dag*. Aarhus U.P, Aarhus, s. 24–38.
- Gilhus, Ingvild Sælid 2001. ”The Gnostic Myth and the Goddess Myth: Two contemporary Responses to Questions of Human Identity”, I: Mikael Rothstein (red.), *New Age Religion and Globalization*. Aarhus University Press, Aarhus, s. 131–144.
- Gilhus, Ingvild Sælid 2009. ”Engler i Norge og kampen om dem”. I: *CHAOS. Dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier*, vol. 51, s. 67–88.
- Gilhus, Ingvild Sælid. ”Religious border crossers and border markers: Angels in Norway”. I: Marion Bowman og Ülo Valk (red.), *Expressions of Belief. Vernacular Religion in Everyday Life*. Equinox, London (under utgivelse).
- Gilhus, Ingvild Sælid. ”New Age in Norway”. I: Olav Hammer og Henrik Bogdan (red.), *Encyclopedia of Esotericism in Scandinavia*. Brill, Leiden (under utgivelse).
- Gilhus, Ingvild Sælid. ”Anthroposophy in Norway”. I: Henrik Bogdan og Olav Hammer (red.), *Encyclopedia of Esotericism in Scandinavia*. Brill, Leiden (under utgivelse).
- Gilhus, Ingvild Sælid og Lisbeth Mikaelsson 2000. ”Multireligiøse aktører og kulturens refortrylling”. I: *Sosiologi i dag*, vol. 30, s. 3–22.
- Gilhus, Ingvild Sælid og Lisbeth Mikaelsson 2001. ”Reincarnation and Western Values”. I: *Tradisjon*, vol. 31, s. 93–99.
- Gilhus, Ingvild Sælid og Lisbeth Mikaelsson 2007. ”Nyreligiøsitet”. I: Ingvild Sælid Gilhus og Lisbeth Mikaelsson (red.), *Verdens levende religioner*. Pax, Oslo, s. 376–408.
- Heilund, Jan Bertil 2003. ”Konspirasjonsteorier i norske ufo-miljøer”. I: Arnfinn Pettersen og Terje Emberland (red.), *Konspiranoia. Konspirasjonsteorier fra 666 til WTC*. Humanist forlag, Oslo, s. 262–294.
- Kalvig, Anne 2001. ”Himmelske samtalar om sex – friske fråsegn og gammalt grums”. I: *Din. Tidsskrift for religion og kultur*, nr. 2–3, s. 30–37.
- Kalvig, Anne 2003. ”Den store gudinna og døtrene hennar. Ordet og kjødet i feministisk spiritualitet”. I: S. B. Grønstøl (red.), *Ordet og kjødet. Huma-*

- niora i Stavanger. Wigestrøm forlag, Stavanger, s. 57–70.
- Kalvig, Anne 2004. "Globalisering og krisetid. Eit feministisk blikk på kvinners strategiar i møte med globaliseringa." I: S.I. Langhelle (red.), *Menneskene og maktene – når gamle sanningar ikkje gjeld lenger*. Seminarrapport Utstein Kloster, Haugaland akademi, Omega trykk, Stavanger, s. 74–86.
- Kalvig, Anne 2008. "Sjel og ånd eller chakra og energi? Fellestrekk og mangfald i alternativterapeutisk antropologi". I: *Din. Tidsskrift for religion og kultur*, nr. 2–3, s. 20–31.
- Kalvig, Anne 2009. "TV Norge og Kanal FEM – den nye tids bodbringarar". I: *Din. Tidsskrift for religion og kultur*, nr. 4, s. 45–63.
- Kolstø, Janemil 2009. "'Ingen avstand mellom oss'. En beskrivelse av Share International som esoterisk diskurs". I: *Din. Tidsskrift for religion og kultur*, nr. 2–3, s. 28–53.
- Kraft, Siv Ellen 1993. "Fritjof Capras verdensbilde". I: *Chaos, Dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier*, vol. 19, s. 20–31.
- Kraft, Siv Ellen 2000. "De nye helligdyrene. Om dyremennesker og menneskedyr i nyreligiøsitet". I: *Din. Tidsskrift for religion og kultur*, nr. 3, s. 42–47.
- Kraft, Siv Ellen 2001. "Alternativmessen. For deg som tror litt, mye, eller ingenting". I: *Din. Tidsskrift for religion og kultur*, nr. 1, s. 18–24.
- Kraft, Siv Ellen 2002. "To mix or not to mix": Syncretism/anti-syncretism in the history of Theosophy". I: *Numen* vol. 49, s. 142–177.
- Kraft, Siv Ellen 2002. "Kjøtt og kjønn. Vegetarianisme i den tidlige teosofien". I: *Chaos. Dansk-Norsk tidsskrift for religionshistoriske studier*, vol. 38, s. 41–55.
- Kraft, Siv Ellen 2003. "'There is nothing of the woman in me'. Madame Blavatsky, teosofi og utopisk feminism": I: Tone Hellesund og Inger Marie Okkenhaug (red.), *Erobring og overskridelse. De nye kvinnene inntar verden, 1870–1940*. Unipub Forlag, Oslo, s. 125–143.
- Kraft, Siv Ellen 2004. "Madame Blavatsky, teosofi og kroppens millenarisme". I: Jostein Børtnes, Lisbeth Mikaelsson og Siv Ellen Kraft (red.), *Kampen om kroppen*. Høyskoleforlaget, Kristiansand, s. 227–243.
- Kraft, Siv Ellen 2004. "Et hellig fjell blir til. Om samer, OL og arktisk magi". I: *Nytt Norsk Tidsskrift*, vol. 3–4, s. 237–249.
- Kraft, Siv Ellen 2004. "Alternativ medisin i Norge. Et kritisk blikk på nyere forskning og offentlige strategier". I: *Din. Tidsskrift for religion og kultur*, nr. 4, s. 3–12.
- Kraft, Siv Ellen 2004. "Krokhenging. Nær livet-opplevelser og "primitiv"

- maskulinitet". I: *Din. Tidsskrift for religion og kultur*, nr. 2–3, s. 3–11. også publisert i Marit Anne Hauan (red.) 2007. *Maskuliniteter i nord. Kvinnforsks skriftserie* nr. 6, s. 251–262.
- Kraft, Siv Ellen 2005. "Place Making, Mega Events and Ritual Effervescence. The Mandela Concert in Tromsø, 9. June 2005". I: *Temenos. Nordic Journal of Comparative Religion*, vol. 42, no. 2, s. 43–64.
- Kraft, Siv Ellen 2006. "Medisin eller religion? NAFKAM og det nyreligiøse landskapet", I: Asbjørn Dyrendal, Arnfinn Pettersen og Didrik Søderlind (red.), *Åpent sinn eller hø i hue*. Humanist forlag, Oslo, s. 175–200.
- Kraft, Siv Ellen 2006. "Samisk folkemedisin og nyreligiøse plastikk-sjamaner. Et kritisk blikk på nyromantiske forskningsperspektiver". I: *Din. Tidsskrift for religion og kultur*, nr. 2–3, s. 43–52.
- Kraft, Siv Ellen 2007. "Religion and spirituality in Lonely Planet's "India". I: *Religion. An International Journal*, vol. 37, no. 3, s. 230–240.
- Kraft, Siv Ellen 2007. "En senmoderne pilegrimsreise. Prinsesse Märtha Louise og Ari Behns *Fra hjerte til hjerte*". I: Ingvild Sælid Gilhus og Siv Ellen Kraft (red.), *Religiøse reiser. Mellom gamle spor og nye mål*. Universitetsforlaget, Oslo, s. 39–50.
- Kraft, Siv Ellen 2007. "Fødsel som åndelig arena. Om naturmystikk i det norske helsevesenet". I: *Nytt norsk tidsskrift*, vol. 24, no. 2, s. 126–137.
- Kraft, Siv Ellen 2008. "New Age på bokmarkedet. En analyse av to norske internettbokhandlere". I: *CHAOS. Dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier*, vol. 50, s. 85–100.
- Kraft, Siv Ellen 2008. "Märthas engler". I: *Nytt norsk tidsskrift*, vol. 25, no. 2, s. 122–134.
- Kraft, Siv Ellen 2009. "Kristendom, sjamanisme og urfolksspiritualitet i norsk Sápmi". I: *CHAOS. Skandinavisk tidsskrift for religionshistoriske studier*, vol. 51, s. 29–52.
- Kraft, Siv Ellen 2009. "Sami Indigenous Spirituality. Religion and Nation Building in Norwegian Sápmi". I: *Temenos. Nordic Journal of Comparative Religion*, vol. 45, no. 2, s. 179–206.
- Kraft, Siv Ellen 2010. "The Making of a Sacred Mountain. Meanings of "Nature" and "Sacredness" in Sápmi and Northern Norway". I: *Religion. An international journal*, vol. 40, s. 53–61.
- Kraft, Siv Ellen 2011. "Om jubel og selvutvikling. Naturlig fødsel i New Age". I: *Din. Tidsskrift for religion og kultur*, nr. 1–2, s. 79–93.
- Kraft, Siv Ellen. "Theosophical Society in Norway". I: Olav Hammer og Hen-

- rik Bogdan (red.), *Encyclopedia of Esotericism in Scandinavia*. Brill, Leiden (under utgivelse).
- Lewis, James R. 2009. "Did Jesus Die for Our Karma? Christology and Atonement in a Contemporary Metaphysical Church." I: Olav Hammer (red.). *Alternative Christs*. Cambridge University Press, Cambridge, s. 240–255.
- Lewis, James R. 2009. "The Growth of Scientology and the Stark Model of Religious Success." I: James R. Lewis (red.), *Scientology*. Oxford University Press, Oxford, s. 117–141.
- Lewis, James R. 2010. "The Science Canopy: Religion, Legitimacy, and the Charisma of Science." I: *Temenos*, vol. 46, no.1, s. 7–24.
- Lewis, James R. 2010. "Autobiography of a Schism." I: *Marburg Journal of Religious Studies*, vol. 15.
- Lewis, James R. 2010. "Fit for the Devil: Toward an Understanding of 'Conversion' to Satanism." I: *International Journal for the Study of New Religions*, vol. 1, no. 1.
- Lewis, James R. 2010. "How Religions Appeal to the Authority of Science." I: James R. Lewis og Olav Hammer (red.), *Religion and the Authority of Science*. Brill, Leiden, s. 23–40.
- Lewis, James R. 2011. "The Branch Davidians: Through the Lens of Jonestown." I: *Alternative Spirituality and Religion Review*, vol. 2, no. 1, s. 55–88.
- Lewis, James R. 2011. "Scientology: Up Stat, Down Stat." I: Mikael Rothstein og Olav Hammer (red.), *The Cambridge Companion to New Religious Movements*, Cambridge University Press, Cambridge (under utgivelse).
- Mikaelsson, Lisbeth 1991. "Heksekunst og sakral kvinnelighet – en presentasjon av religiøse strømninger i kvinnebevegelsen." I: *Kjønn og makt: teoretiske perspektiver*. Arbeidsnotat nr. 2, NAVFs sekretariat for kvindeforskning og kvinner i forskning, Skriftserien nr. 1, s. 91–111.
- Mikaelsson, Lisbeth 1995. "Exploring Contemporary Religion – Aims and Methods". I: Margit Warburg (red.), *Studying New Religions*. University of Copenhagen, Institute of History of Religions, s. 23–29.
- Mikaelsson, Lisbeth 1998. "Okkultisme for barn: teosofiens Runde Bordorden". I: *CHAOS. Dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier*, vol. 29, s. 39–52.
- Mikaelsson, Lisbeth 2000. "Det bergenske alternativmarkedet". I: Lisbeth Mikaelsson (red.), *Religionsbyen Bergen*, Eide forlag, Bergen, s. 133–157.
- Mikaelsson, Lisbeth 2001. "Homo Accumulans and the Spiritualization of Money". I: Mikael Rothstein (red.), *New Age Religion and Globalization*.

- Aarhus University Press, Aarhus, s. 94–112.
- Mikaelsson, Lisbeth 2004. "Den holistiske energikroppen". I: Jostein Børtnes, Siv Ellen Kraft og Lisbeth Mikaelsson (red.), *Kampen om kroppen. Kulturanalytiske blikk på kropp, helse, kjønn og seksualitet*. Kulturstudier nr. 37, Program for kulturstudier, Norges forskningsråd og Høyskoleforlaget, Kristiansand, s. 313–345.
- Mikaelsson, Lisbeth 2008. "Regnbuens skjulte farer – trusselen fra New Age". I: Tomas Hägg (red.), *Kjetterne og kirken fra antikken til i dag*. Scandinavian Academic Press/Spartacus forlag, Oslo, s. 223–240. [Tysk oversettelse: "Die Gefahren des Regenbogens: Bedrohung durch die New Age-Bewegung", I: Tomas Hägg (Hg.) 2010. *Kirche und Ketzer. Wege und Abwege des Christentums*, Böhlau Verlag, Köln/Weimar/Wien, s. 261–281].
- Petersen, Jesper Aagaard 2009. "Satanists and Nuts: The Role of Schisms in Modern Satanism". I: James R. Lewis og Sarah M. Lewis (red.), *Sacred Schisms: How Religions Divide*. Cambridge University Press, Cambridge, s. 218–247.
- Petersen, Jesper Aagaard 2010. "'We Demand Bedrock Knowledge': Modern Satanism between Secularized Esotericism and 'Esotericized' Secularism". I: Olav Hammer og James R. Lewis (red.), *Religion and the Authority of Science*. Brill, Leiden, s. 67–114.
- Petersen, Jesper Aagaard 2011. "'Smite Him Hip and Thigh': Satanism, Violence and Transgression". I: James R. Lewis (red), *Violence and New Religious Movements*. Oxford University Press, New York, s. 351–376.
- Petersen, Jesper Aagaard. "From Book to Bit: Enacting Satanism Online". I: Kenneth Granholm og Egil Asprem (red.). *Contemporary Esotericism*. Equinox, London (under udgivelse).
- Petersen, Jesper Aagaard, "The Seeds of Satan: Conceptions of Magic in Contemporary Satanism". I: *Aries*, vol. 12, no. 1 (under udgivelse).
- Petersen, Jesper Aagaard, "Satanism in Denmark". I: Olav Hammer og Henrik Bogdan (red.). *Encyclopedia of Esotericism in Scandinavia*. Brill, Leiden (under udgivelse).
- Romarheim, Arild 1978. "New Religious Movements in Norway". I: *New Religious Movements Up-date*, vol. II, no. 2, Aarhus, s. 39–46.
- Romarheim, Arild 1979. "Religiøs pluralisme i Norge i dag". I: Peder Borgen (red.), *Religiøs pluralisme i bibelsk tid og i Norge i dag*, Tapir, Trondheim, s. 11–41.
- Romarheim, Arild 1979. "Litteratur om nyreligiøse bevegelser". I: *Tidsskrift*

- for Teologi og Kirke*, 50, s. 43–49.
- Romarheim, Arild 1987. "Religiøsitet mot årtusenskiftet: 'New Age'". I: *Tidsskrift for Teologi og Kirke*, 58: 1, s. 51–66.
- Romarheim, Arild 1988. "The Aquarian Christ". I: *Bulletin of the John Rylands University Library of Manchester*, vol. 70, no. 3 (Autumn 1988). Theme Issue: Sects and new religious movements. Guest editors: Anthony Dyson and Eileen Barker, s. 197–207.
- Romarheim, Arild 1990. "Hva er 'New Age'?" I: Svein Olav Thorbjørnsen (red.), *Mellom kvanter og guruer. En bok om New Age*, Credo, Oslo, s. 16–58.
- Romarheim, Arild 1991. "Hundre år med 'nyreligiøsitet' i Norge". I: Arne Tord Sveinall (red.), *Tro og religiøsitet. Håndbok i nyreligiøsitet*, IKO, Oslo, s. 102–107.
- Romarheim, Arild 1994. "Ny tid, ny religiøsitet – og ny misjon". I: Jan-Martin Berentsen, Tormod Engelsviken og Knud Jørgensen (red.), *Missiologi i dag*. Universitetsforlaget, Oslo, s. 407–416.
- Romarheim, Arild 1995. "Moderne satanism i et nøtteskall". I: *Prismet*, 46, s. 215–220.
- Romarheim, Arild 1996. "Norsk folkereligiøsitet – på gli?". I: Audun Mosevoll (red.), *Brytninger i en ny tid*. Årsskrift for Norsk Lærerakademi, NLA-forlaget, Bergen, s. 21–32.
- Romarheim, Arild 1997. "Livssynsfundamentet i New Age – østlig eller vestlig? Kritiske bemerkninger til Per M. Aadnanes' avhandling 'Det nye turenårsriket. New Age som livssyn'". I: *Tidsskrift for Kirke, Religion og Samfunn*, nr. 1, s. 44–46.
- Romarheim, Arild 2001: "Mangfold og trend. Religiøse tendenser innenfor forskjellige deler av norsk ukebladvirkelighet". I: *Religion og livssyn*, nr. 4, s. 11–21.
- Romarheim, Arild 2004. "Nyhedendom eller kristendom: Er ukebladene til hinder eller til hjelp i kirkens selvpresentasjon overfor "folk flest"?" I: T. Engelsviken og K. O. Sannes, *Hva vil det si å være kirke?* Tapir, Trondheim, s. 173–189.
- Romarheim, Arild 2004. "Åndenes makt. Folkelige forestillinger om hus hjemsøkt av ånder – og kirkens rolle". I: *Halvårstidsskrift for praktisk teologi*, nr. 2, s. 61–69.
- Romarheim, Arild 2009. "Førmoderne religion er etter moderne". Kronikk 03. juni 2009.
- Rostad, Aslak 2009. "Vennskap, kjærlighet og sannhet. Esoterisme i Odd Fel-

- low Ordenen". I: *Din. Tidsskrift for religion og kultur*, nr. 2–3, s. 76–102.
- Rostad, Aslak 2009. "Bilag: Lukkede ordensselskaper i Norge". I: *Din. Tidsskrift for religion og kultur*, nr. 2–3, s. 103–107.
- Rønnevig, Georg 2011. "Norwegian New Age: Alternativt Nettverk and Holistisk forbund", *Jasanas*, 5.
- Selberg, Torunn 2000. "Through Miracles from Doubt to Trust". I: Tuja Hovi og Anne Puuronen (red.), *Traditions of belief in everyday life*. Åbo Akademi, Åbo, s. 45–56.
- Selberg, Torunn 2001. "Ideas of the Past and Tradition within New Religiosity". I: Ulrika Wolf-Knuts og Anikki Kaivola Bregenhøj (red.), *Pathways. Approaches to the Study and Teaching of Folklore*. Nordic Network of Folklore, Turku, s. 109–118.
- Selberg, Torunn 2006. "'Our Lord's Miracle'. Talking about working wonders". I: Anniki Kaivola-Bregenhøj et al. (red.), *Narrating, Doing, Experiencing. Nordic folkloristic Perspectives*. Studia Fennica Folkloristica, Helsinki, s. 64–78.
- Søderlind, Didrik 2003. "Odins guru. David Lane og kampen for den hvite rase". I: Arnfinn Pettersen og Terje Emberland (red.), *Konspiranoia. Konspirasjonsteorier fra 666 til WTC*. Humanist forlag, Oslo, s. 213–228.
- Winje, Geir 2009. "Aleister Crowley – en vestlig tantriker". I: *Din. Tidsskrift for religion og kultur*, nr. 2–3, s. 108–124.

DOKTORGRADSAVHANDLINGER

- Ahlberg, Nora 1980. *Religiøs motkultur i Norge, 1967–1978*. Religionshistorisk avhandling, Universitetet i Oslo, (licensiatgrad).
- Botvar, Pål Ketil 2009. *Skjebnetro, selutvikling og samfunnsengasjement. Den politiske betydningen av ulike former for religiøsitet blant norske velgere*. Avhandling for PhD-graden, Institutt for statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Dyrendal, Asbjørn 2003. *True Religion versus Cannibal Others? Rhetorical Constructions of Satanism among American Evangelicals*. Acta Humaniora nr. 174. Unipub forlag, Universitetet i Oslo.
- Fonneland, Trude 2010. *Samisk nysjamanisme: i dialog med (for)tid og stad. Ein kulturanalytisk studie av nysjamanar sine erfaringsforteljingar – identitetsforhandlingar og verdiskaping*. Avhandling i kulturvitenkap, Universitetet i Bergen.
- Heilund, Jan Bertil 2005. *Spenninger, syntese og spiritualitet i norsk UFO-be-*

- vegelse, særlig eksemplifisert i organisasjonen NETIs forestillingsunivers. Avhandling i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Johannessen, Berit 2006. *Sykepleiere i alternativ behandling*. Avhandling i kulturturvitenskap, Universitetet i Bergen i samarbeid med Høgskolen i Agder.
- Kalvig, Anne 2011. *Åndeleg helse. Ein kulturanalytisk studie av menneske- og livssyn hos alternative terapeuter*. PhD-avhandling, Universitetet i Bergen.
- Kraft, Siv Ellen 1999. *The Sex Problem. Political Aspects of Gender Discourse in the Theosophical Society 1875–1930*. Avhandling i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Ramstad, Mette 2001. *Conversion in the Pacific: Eastern Polynesian Latter-Day Saints' Conversion Accounts and their Development of a LDS Identity*. Dr. art. dissertation in the History of Religions, University of Bergen.
- Salomonsen, Jone 1997. *I am a Witch, a Healer and a Bender*. Avhandling i teologi, Universitetet i Oslo.
- Tafjord, Bjørn Ola 2003. *Ritualiserte forståingar. Bribriar og bah' i-trua*. Avhandling i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Aadnanes, Per M. 1996. *Det nye tusenårsriket. New Age som livssyn*. Avhandling for dr.philos.-graden, Universitetet i Oslo.

HOVEDOPPGÄVER/MASTEROPPGÄVER

Antroposofi

- Aronsen, André 2003. *Niklas Luhmanns systemteori: en fruktbar nyvinning for religionsvitenskapen? Forsøk på en systemteoretisk iakttagelse av antroposofi*. Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Svare, Gunnhild 2008. *Vidar: et idéhistorisk blikk på det nasjonale og det politiske innholdet i det antroposofiske tidsskriftet Vidar 1915–1940*. Masteroppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo.

Baha’i

- Bakka, Elisabeth Helland 2004. *”I baha’i får vi være kvinner”: Identitet og selvforståelse*. Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Linge, Bitten 1974. *Baha’i i Norge*. Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.

ISKCON

Zakariassen, Eivind S. 2001. ”.... men Krishna er Gud, tross alt. En undersøkelse av konversjonsprosessen og verdensvedlikeholdelsen hos nordmenn som er initiert i ISCKON. Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.

Latinamerikansk nyreligiøsitet

Andersen, Rita 1999. *Ekstatisk religion – Et dobbeltliv mellom Himmel og Jord.* Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
Grimstad, Monica 2006. *Asociación Mokichi Okada: en nyreligiøs japansk bevegelse i Costa Rica.* Masteroppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
Hagen, Bjørn 2007. *Orishattro i en ny verden: santeria i USA.* Masteroppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
Kavli, Solveig 2001. *Ashé-ly: ein studie av afrocubanske artistar sitt forhold til santeria og musikk.* Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.

Mormonisme

Digernes, Vivian 1998. *Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Helliges organisasjon, lære og ritualer.* Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
Ellefsen, Karl Erik 1982. *Mormonismens Kristusbilde i lys av luthersk kritikk.* Hovedfagsoppgave i kristendomskunnskap, NTNU.
Kvalvåg, Kristian A. 2009. *De Siste dagers Hellige, Mitt Romney og Den amerikanske religion.* Masteroppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
Ramstad, Mette 1992. *Messages of the Mormon Missionaries to the Polynesians in the last Century.* Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.

New Age

Andersen, Dag 1992. *New-age og kosmologien.* Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, NTNU.
Christensen, Cato 2005. *Urfolk på det nyreligiøse markedet – en analyse av Alternativt Nettverk.* Masteroppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Tromsø.
Gylland, Gunhild 2006. *Tilbake til fortiden. Etableringen av Egypt som hellig sted innen New Age.* Masteroppgave i religionsvitenskap, NTNU.

- Hausken, Eli Kristine Økland 2003. *Søken mot Selvet i et semiotisk univers – et kulturanalytisk perspektiv*. Hovedfagsoppgave i kulturvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Hovde, Oddrun Marie 1994. *Sjamanisme og New Age. De religiøse opplevelsers betydning. Et eksempel på en ny religiøs interesse i den moderne vestlige verden*. Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Kalvig, Anne 1997. *"Gjennom lysmyren – inn i the New Age"! – ein analyse av kjønnsideologi i den nye spiritualiteten*. Hovudfagsoppgåve i religionshistorie, Universitetet i Oslo.
- Kilian, Janicke 1991. *New Age bevegelsen i Norge. Hva er New Age? Hvem søker New Age bevegelsen og hvorfor?* Hovedfagsoppgave i sosiologi, Universitetet i Bergen.
- Lie, Jørgen 2009. *Ondskapsforståelse i New Age: En diskursanalyse av magasinet Visjon*. Masteroppgave i religionsvitenskap, NTNU.
- Lunde, Åse Elsebutangen 2005. *Drømmen om Damanhur. En religionssosiologisk studie av Damanhur i Nord-Italia*. Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo.
- Penny, Bridget 1997. *Margit Sandemo. Forfatter og religiøs inspirator i et moderne samfunn*. Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Prytz, Berit Leinum 2006. *Spøkelser – fra hvileløse sjeler til negative energier*. Masteroppgave i religionsvitenskap, NTNU.
- Rogne, Marianne 1998. *På sporet av den tapte kropp. En hovedfagsoppgave om dans og nyreligiøsitet med utgangspunkt i organisasjonen Peaceworks International Network for the Dances of Universal Peace*. Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Schwarg, Kari 2007. *"New Age og sykdomsforståelse: En kvalitativ undersøkelse av det alternative markedet i Tromsø*. Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Tromsø.
- Solvang, Per Øyvind 2010. *Frihet, suksess og disiplin. – Et kritisk blikk på selvhjelplitteratur*. Masteroppgave i religionsvitenskap, NTNU.
- Sylte, Sigrid Elise 2000. *Universet og den einskilde. Ein studie av New Age-miljøet kring Pyramiden i Bergen*. Hovudfagsoppgåve i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Valen, Andreas Pisani 2006. *Et religionsvitenskapelig studium av fenomenet Reiki*. Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Øygard, Astrid Elisabeth 1998. *Alternativbevegelsens ideologi og strategi. En so-*

siologisk studie av Alternativt Nettverk/ Nettverk Nytt. Hovedfagsoppgave i sosiologi, Universitetet i Oslo.

Aalbu, Sølvi Helmersen 2002. *Når selvet blir gud. En lesning av magasinet Alternativt Nettverk (årg. 1999–2000) med vekt på selvets status og funksjon.* Hovedfagsoppgave i kristendomskunnskap, Det teologiske fakultet, Universitetet i Oslo.

Okkultisme/Esoterisme

Andresen, M. 1997. *Findhorns røtter. Det okkulte grunnlag for New Age.* Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo.

Brækken, Mari Kristine 2008. *Violent Visions of Born Again Nations. A Comparative Study of Vigrid and al-Qaeda.* Master of Arts in Religious Studies, NTNU.

Edland, Vidar 2005. *Av-sløret visdom. Egyptisme i den nyreligiøse blomstringen under siste halvdel av 1800-tallet.* Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.

Gundersen, Morten 1999. *The Teaching of Beinsa Douno.* Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo.

Indergaard, Bjørn Kristian 1973. *Mellom 'ordo' og 'ratio'. Grunnriss til en Paracelsus-fortolkning.* Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.

Kristoffersen, Peter A. 2008. "Kjenn deg selv": en studie av Gurdjieff Society Norge. Masteroppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo.

Lassen, Kjersti 2005. *Med kaos som kosmos. Kaosmagiens verdensbilde og tradisjonsforvaltning i en postmoderne verden.* Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo.

Petersen, Helge 1994. *Den fjerde vei – en studie av esoterisk kunnskap.* Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.

Svardal, Gøril 1999. *Dion Fortune. Prestinne og magiker. Konstruksjon av en moderne myte.* Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo.

Paganisme

Bolstad, Anne Marie 2006. *Ásatrú på Island i dag. Ein analyse av identitetskonstruksjon blant ásatruarar.* Hovudfagsoppgåve i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.

Dyrrendal, Asbjørn 1993. *Hekseri og økologi. En tekstbasert analyse av naturoppfatningen hos Starhawk.* Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo.

- Eie, Jorunn 1996. *Identitetskonstruksjon hos odinister i dagens England. En samitsanalyse av revitalisering av germansk hedendom.* Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Hauglid, Hilde 2003. *Dansar med hekser. Ein folkloristisk studie av paganistisk teologi og praksis.* Hovedfagsoppgave i kulturvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Krzywinski, Therese 2006. *Med fottene på jorden og hodet blant stjernene. Konstruksjoner av holisme i norsk initiatorisk Wicca.* Masteroppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Mørk, Gry 2002. *Drømmer om fortiden, minner for fremtiden: norsk black metals norrøne orientering 1992–1995.* Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Tromsø.
- Pedersen, Trude Fjærån 1998. *Druider i dag. Menneske, natur og spiritualitet hos The Order of Bards, Ovates and Druids.* Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Salomonsen, Jone 1986. *Heksepesi som frigjøringsteologi. En presentasjon av esoterisk lære og rituell symbolikk.* Hovedfagsoppgave i systematisk teologi, Universitetet i Oslo.
- Sorken, Esten 2007. *Feministisk fantasy og nypaganisme. En studie av The Mists of Avalon og The Fifth Sacred Thing,* Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Tromsø.

Satanisme

- Bringa, Kristine L. 2006. *Satanisme: Religion eller anti-religion.* Masteroppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo.
- Forsberg, Kim 2010. *Satanistisk symbolbruk i norsk Black metal-kultur.* Masteroppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Tromsø.

Teosofi

- Bjørnsen, Hanna Siegerist 1995. *Teosofi i Sveits: En historisk analyse av den moderne teosofiske bevegelsen fra dens begynnelse frem til i dag.* Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Handeland, Ingrid Elisabeth 1999. *Ekko fra Gnosis, den teosofiske episoden i gnostisismeresepsjonen, en studie av gnostisismeforståelsen i H.P. Blavatskys og G.R.S. Meads tekster.* Hovedfagsoppgave i idéhistorie, Universitetet i Oslo.
- Hope, Ingvild 1995. *Teosofi i Norge: En historisk analyse av Ordenen Stjernen i Øst.* Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.

- Kirkebø, Synnøve 1997. *Teosofi i Norge: Norsk Teosofisk Samfunn 1893–1940*. Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Kraft, Siv Ellen 1993. *Teosofi i Norge: En samtidsanalyse*. Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Steineger, Agnethe 1997. *Veier til Visdom. Forholdet mellom religionsvitenskap og teosofi eksemplifisert gjennom Max Müller, H.P. Blavatsky og H.S. Olcott*. Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo.
- Sørensen, Eli Herud 1996. *En teosofisk tolkning av Voluspå. Henrik Anton Almes reinterpetasjon av norrøn mytologi*. Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Aasheim, Thomas Nordraak 2000. *Summit Lighthouse. En studie av historien, laren og bevegelsen i Norge*. Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.

UFO

- Bang, Sturla 1996. *The Truth is Out There: UFO som del av en religiøs verdensforståelse*. Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Bojer, Jan 2007. *UFO-myter og teosofi*. Masteroppgave i religionsvitenskap, NTNU.
- Ryssgård, Kristin 1997. *Når Betlehemstjernen er en UFO. UFO som et soteriologisk element i Aetherius Society*. Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Rønnevig, Georg M. 1999. *Alien Abduction. Historiske og sosiokulturelle tilnærminger til forestillinger om å ha vært bortført av UFO*. Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo.
- Skoglund, Audhild 1997. *Stjernemennesker. Moderne folkelig religiøsitet betraktet ut fra forestillingen om reinkarnasjon fra andre planeter*. Hovedfagsoppgave i folkloristikk, Universitetet i Oslo.

Annet

- Bjerce, Trond 2004. *Trust in Trance. En religionshistorisk undersøkelse av psykedelisk ravekultur*. Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo.
- Danziger, Caroline Maria 2007. *God Help Us We Need the Press. En kritisk diskursanalyse av VG og Dagbladets dekning av Peoples Temple og Branch Davidians*. Masteroppgave i religionsvitenskap, NTNU.
- Downing, Mikkelai Unger 2007. *Taijiquan og qigong: Daoistiske treningsystemer*.

- mer i Norge: en studie av treningens åndelige dimensjoner. Masteroppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo.
- Fossdal, Nils Jørgen 2009. *Religion i fantasysjangeren. En studie av religionsbruk i fantasylitteraturen*. Masteroppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo.
- Godberg, Magne 2008. *Tempel og teodicé: en analyse av meningsskapende teodiceér i Peoples Temple under tiden i Jonestown 1978*. Masteroppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo.
- Grimstad, Monica 2006. *Asociación Mokichi Okada: en nyreligiøs japansk bevegelse i Costa Rica*. Masteroppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Hofstad, Tore Ismanto 2006. *Den forhistoriske religionen. Religionsvitenskapelig analyse av tegneserien Donald Duck*. Masteroppgave i religionsvitenskap, NTNU.
- Horsfjord, Kristin Breivik 2004. *Spiritualitet og seksualitet. En studie av kjønn i Osho-bevegelsen*. Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo.
- Hultgren, Karl Kristian 2009. *Moderne åndetro: Predefinerte og egendefinerte referansepunkt i nyreligiøse forestillinger om åndevesener*. Masteroppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo.
- Høydal, Vemund Guttormsson 2007. *Skytsengel og offerlam: religionshistorisk metode anvendt på populærkultur eksemplifisert ved en analyse av tegneserien Battle Angel Alita av Yukito Kishiro*. Masteroppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo.
- Kleivane, Svein Harald 2005. *Heavyrock eller harpe? En religionsvitenskaplig undersøkelse av forholdet mellom populærmusikk og moderne religiositet*. Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo.
- Krogstad, Kari 2003. *Helse, helhet og hellighet. En komparativ analyse av kristen helbredelse og new-age healing*. Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo.
- Stølan, Arne Hugo 2007. *Dødens posisjon: i teori og praksis ved vækstcenteret Nørre Snede, Danmark*. Masteroppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo.
- Vaaland, Solveig Skretting 2007. *Tech Noir: religionsvitenskaplige perspektiver på teknologikritikk i science fiction-sjangeren*. Masteroppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo.

SUMMARY

The article presents a bibliographic survey of research on new religions and new religious movements conducted in Norway since the 1970s. It covers books, articles, doctoral dissertations and master theses.

KEYWORDS: new religions; new religious movements; bibliography; Norway